

Tørrvann - Guorroláttu

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Området rundt Tørrvann/Guorroláttu er en lett tilgjengelig høyfjellslokalitet som best besøkes etter at snøen har smeltet i juni en gang til august/september. Normalt er dette et godt område for å se fjelljo, li-og fjellrype, boltit, lappspurv, temmincksnipe, smålom, havelle, heilo.

En liten elv renner inn i Tørrvann fra vest. Like før vannet danner elva en stor lone eller luobbal (stilleflytende område). Både luobbalen og vannet er svært grunne med en gjennomsnittsdyp på under to meter. Største dyp er noen små fordypninger på 3-4 meter. Disse fordypningene blir dannet ved at planter i forråttelse slipper ut gass fra bunnsedimentene. Dette gjør at deler av vannet aldri fryser skikkelig til. Selv i kalde vintre er det små runder på vannet.

Tidligere rant elva fra Tørrvann mot Austertana og til sjøen der. Da gikk det mye stor sjørøye opp i vannet og elva ovenfor i gytetida. Etter gytting stod fisken i Tørrvann fram til vårflommen. Nå er elva ført i en kanal over i Kongsfjordvassdraget. Før reguleringen var det en god stamme med røye i vannet. Nå er vannet

overbefolket med en småvokst røyebestand, og vannet blir ikke høyderregulert. Fra Tørrvann/Guorroláttu renner elva til Nástejáv'ri, Stjernevann, et par kilometer lenger nord.

Guorroláttu består av en vestlig, rektangulær del, ca. 500 x 300 meter, og en østlig mer trekantet del, ca. 300 x 300 meter. Disse delene er forbundet med et grunt sund. Hele den vestlige delen har en dybde på ca. to meter. Den østlige delen er også grunn, men har noen litt dypere groper.

Breddene på vannet består stort sett av tørr lyngmark som består av krekling og muldebær, med sparsomme forekomster av enkelte vierarter og starr i vannkanten. I vannet er det få vannplanter, men relativt gode forekomster av bekkemose. Bunnen er for det meste

© Bjørn Frantzen

Når du går inn til Tørrvann parkerer du bilen ved siden av riksvei 890, på samme plass der kjerreveien som reindrifstamene har rett til å bruke starter. Kjerreveien krysser elva mellom Tørrvann og Stjernevatnet. Arter som heilo, fjelljo, boltit og fjellvåk kan du møte når du går de tørre rabbene mot Tørrvann.

© Bjørn Frantzen

Det er laget et kunstig elveløp fra Tørrvann mot Stjernevatnet. Tidlig i sesongen kan det være mye vann i denne renna, og den blir vanskelig å krysse dersom du ikke er villig til å vasse barbeint.

mudder med et mosedekke. Grus og stein finnes stort sett ved innløpet, sundet i vannet og utløpet. Langs elva inn i luobbalen og vannet er det en del lavt vierkratt og myrlendt terreng.

Nord for den østlige delen av vannet er det et større myrområde med en del åpne myrer, kratt og flere større grunne dammer. Dammene er fisketomme, og drenering fra dem går i torva til vannet.

Habitat og observasjonsarter

Området er nokså flatt. Få steder stikker opp over terrenget rundt. Østsiden av vannet er det beste for

©Terje Kolaas

Områdene mellom riksvei 890 og Tørrvatna har vært et sikkert område for å se fjelljo, også de årene hvor det ikke er smågnagere, gjerne sammen med en og annen tyvjo. Fuglene er ofte nysgjerrige og gjør ofte en eller flere svinger rundt deg.

observasjoner. For å komme dit må man krysse elva, enten før den renner inn i luobbalen, eller mellom Tørrvann og Stjernevann. Ved å krysse elva før den kommer inn i luobbalen, får man med seg terrenget ved innløpselva. Der har både vadefugler, sangere, spurvfugler og ryper tilhold.

For at vannet ikke skal drenere til Austertana, er det bygd opp en jordvoll helt øst i vannet. Dette kan være et godt sted å observere fra. Her har man god oversikt over deler av selve vannet, den øverste delen av Julelvdalen og et lavt krattområde på østsiden. Skogen i Julelvdalen strekker seg nesten til Tørrvann.

Ved myrområdet og dammene øst for vannet er det gode observasjonsmuligheter, selv om området er nokså flatt. Området mellom Tørrvann og Stjernevatnet har også mye kratt, noen større stille partier i elva, samt myrområder.

Vadefugler

Brushane spiller flere steder i området langs vassdraget. Arten hekker også spredt i området. Den beiter ofte i vannkanten rundt hele vannet. Heilo hekker spredt på de tørre rabbene som omgir vannet. Boltit er også en vanlig hekkefugl. Rødstilk hekker gjerne der vegetasjonen er litt kraftigere med innslag av kratt og enkelte trær. Svømmesnipen hekker flere steder i området, og du finner den ofte beitende i grunne partier av vannet, og dammene på østsiden. Andre små vadefugler finnes

© Bjørn Frantzen

Temmincksnipene kommer til fjells mens det enda ligger snø, og du vil se at de søker ly inne i kratt når uværet kommer. I hekketida er det lett å kjenne igjen temmincksnipene på den sommerfuglliknende sangflukten.

© Bjørn Frantzen

Sementkonstruksjonen er et overløp som tar vannet til Julelva ved stor vannføring. I vierkrattet langs bekken har sivspurv, lappspurv, løvsanger og en og annen blåstrupe tilhold.

også i lite antall i området. Temmincksnipe kan hekke her enkelte år.

Ender

Krikkand hekker ved dammene på østsiden av vannet, samt i dammene mot Stjernevann. De holder seg til disse dammene hele sommersesongen. Brunnakke kan hekke i sparsomt antall på østsiden av vannet. Også de beiter i grunne områder med god plantevekst. Havelle hekker langs selve vannet. De beiter snegler og andre smådyr på åpent vann. Siland kan hekke langs elva mot Stjernevann. Laksand bruker gjerne området tidlig på våren. De holder seg da gjerne i elva før isen går på vannet.

Lommer

Smålom hekker ved de grunne dammene øst for vannet. De beiter i selve vannet, eller flyr helt ut til sjøen.

Svaner og gjess

Sangsvane hekker år om annet ved dammene øst for vannet. Sædgjess var tidligere en utbredt hekkefugl i de indre områdene av Varangerhalvøya. Nå kan den mellomlande ved Tørrvann for å beite under vårtrekket.

Ryper

Området ved Tørrvann er et grenseområde for både fjellryper og liryper. Fjellrypene hekker ikke lavere, og liryperne ikke høyere.

©Terje Kolaas

Lappspurv er en sikker hekkefugl i krattene lang bekkene og i de våte områdene.

Spurvefugler

Fjelllerke hekker sparsomt i området. Arten kan ankomme tidlig til tørrabbene før isen har gått av vannet. Lappspurv og sivspurv kan hekke i lite antall der vierkrattet er kraftigst. Snøspurven kommer tidlig for å beite på tørre rabber, og hekker spredt på de tørre

områdene. Fossekall hekker spredt langs hele vassdraget. I Juladalen er bjørkefink utbredt opp til tregrensen. Bokfink kan også treffes her. Rødvingetrost hekker også helt opp til tregrensen/krattgrensen. Løvsanger er utbredt helt opp til de øverste skogholtene. Ravn og kråke bruker området, men ingen av dem har passende hekkeplasser i umiddelbar nærhet.

Måkefugler

Fiskemåke hekker det noen få par av rundt vannet. Rødnebbterne hekker i minkende antall i området. De beiter både i vannet og langs hele vassdraget. Fjelljo er en markant fugl i området. Den hekker bare i år med gode smågnagerforekomster. Tyvjo har de siste årene blitt en stadig vanligere fugl ved Tørrvann. Om den hekker her er mer usikkert.

Rovfugler

I år med god rypebestand jakter jaktfalken ved vannet. Fjellvåk jakter også flittig i området. Som jaktfalken hekker den i brattere og mer ulendt terreng. I gode smågnagerår hekker jordugla i området. Den gjemmer seg gjerne bort i lavt kratt ved myrer der den også hekker. Snøugle kan påtreffes jaktende her i lemenår.

©Terje Kolaas

Jaktfalk er en karakterart for Varangervidda hvor den jakter rype. Er du nær ryper når jaktfalken kommer, kan du oppleve at rypene søker beskyttelse nær deg.

Adkomst

Guorroláttu, eller Tørrvann, ligger et par kilometer fra riksvei 890 fra Austertana mot Båtsfjord og Berlevåg, ca. 10 km før veikrysset ved Gednje. Parker bilen utenfor riksveien der du ser at en kjerrevei starter innover høyden. Du kan følge kjerreveien helt til bekken mellom Tørrvann og Stjernevatnet. Terrenget er åpent og lettgått, og etter en svak stigning faller veien lavt til vannet.

Faktaarket er laget av Øystein Hauge

©Terje Kolaas

Smålom er en vanlig art i småvann i høyfjellet, også der det ikke finnes fisk. Foreldrene fisker da i andre vann der det er fisk, eller at de flyr til havet som aldri er langt unna for å fiske der.